

Terve Kunta -verkosto
Terve yhdyskuntarakenne -jaosto

HUPIN TYÖSUUNNITELMA 2006 - 2008

TAUSTA

Terve yhdyskuntarakenne on Suomen Terve Kunta verkoston alajaosto. Toiminnassaan alajaosto toteuttaa WHO:n Healthy Cities -verkoston alaverkoston Healthy Urban Planning (HUP) ja Terve Kunta-verkoston tavoitteita ja toiminta-ajatusta terveyttä ja hyvinvointia edistävien ympäristöjen aikaansaamiseksi.

TAVOITTEET

Työn tavoitteena on Terveyden edistämisen laatusuosituksen toimeenpano kunnissa teknisen ja ympäristötoimen osalta. Työssä konkretisoidaan terveyttä edistävän ja sairauksia ja tapaturmia ehkäisevän ympäristön kriteerit ja toimenpiteet osaksi kunnan kokonaisvaltaista hyvinvoinnin ja terveyden ohjelmaa.

Ympäristö- ja tekniselle alalle tuotetaan tietoa ympäristön merkityksestä terveydelle ja hyvinvoinnille ja muille hallinnonaloille tuotetaan tietoa ympäristö- ja teknisen alan mahdollisuuksista tukea eri hallinnonalojen omia toimenpiteitä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tietoa kerätään omien kuntien hyvistä toimintamalleista sekä kotimaisista ja kansainvälisistä kokemuksista. Hyviä esimerkkejä levitetään laajempaan käyttöön kansallisesti ja WHO:n kautta kansainvälisesti.

TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

Malli toteutetaan keräämällä aihealueittain yksittäisiä hyviä esimerkkejä, jotka työstetään hyvän käytännön malleiksi. Nämä hyvät käytännöt puolestaan kootaan yhtenäiseksi terveyden edistämisen malliksi.

1. Hyvien esimerkkien kerääminen

Kunnissa on laaja kirjo hyviä esimerkkejä terveyden edistämisestä ympäristöalalla. Tähän mennessä hyviä esimerkkejä on listattu seuraavista aiheista:

- alueellisen tiedon keruu
- liikenne, julkinen liikenne, kevyt liikenne
- esteettömyys
- yhdyskuntarakenne, yleiskaavoitus
- ympäristöpolitiikka
- kaavojen arviointi
- liikuntaympäristöt
- viher- ja virkistysalueet
- terveyden edistämisen yhteistyö
- ympäristön laatu, terveellinen, turvallinen jne.
- asuinalueen kaavoitus
- lasten ja nuorten terveyttä edistävä ympäristö
- terveyttä edistävä ympäristö maaseudulla.

2. Aihealueittaisten korien muodostaminen, työstettävien korien valinta

Hyvien esimerkkien ryhmittely terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ympäristö- ja teknisen toimialan työssä voidaan jao-
tella monella muullakin tavalla. Jaotteluna voidaan käyttää Terveys 2015 tavoitteita, Terveyden edistämisen laatusuosituks-
sen ryhmittelyä, ympäristöministeriön Asukasryhmät ja elinympäristöt sekä Elinympäristön seurannan tietojärjestelmät jul-
kaisujen pohjalta tai mukaan voidaan ottaa muitakin aihealueita. Työryhmä laatii muutamia keskeisiä koreja ja hakee nii-
hin hyviä esimerkkejä. Stakesin aikaisemmista projekteista löytyy esimerkkejä mm. maaseutu ympäristöstä.

Korit tulee valita siten, että niiden avulla voidaan paneutua kuntien keskeisiin terveyden edistämisen tehtäviin. Tällaisia
tehtäviä voisivat olla Terve Kunta -verkoston kahden muun alajaoston tehtävät, Terve Ikääntyminen ja Terveystiedon ja
Myös alueellisen hyvinvointi- ja terveystiedon tuottamisen malli palvelisi laajasti kunnan hyvinvointityötä.

3. Hyvän käytännön mallit

Korien sisällöstä lähdetään työstämään kyseiselle toimenpiteelle hyvän käytännön mallia. Työmenetelmänä voidaan käyttää
Stakesissa kehitettyä menetelmää. Kullekin valitulle korille voidaan valita oma HUP:in jäsen, jolla on kiinnostusta ja osaa-
mista juuri kyseiseen aiheeseen. Resurssien mukaan voidaan jatkossa valita lisää koreja ja laatia niistä hyvän käytännön
mallit. Hyvien käytäntöjen kuvaamisessa tulee kuvata myös tarvittavaa poikkihallinnollista työtä sekä työn merkitystä ter-
veyserojen kaventamisessa.

4. Terveyden edistämisen laatusuosituksen toimeenpanomalli

Eri korien hyvien käytännön mallien avulla luodaan yhtenäinen malli Terveyden edistämisen laatusuosituksen, Terveys 2015
-ohjelman toteuttamisen ja Terveyden tasa-arvo -ohjelman toteuttamisen ympäristö- ja teknisellä toimialalla. Lopputulok-
sena työstä syntyy terveyden edistämisen malli, johon liittyvät alussa kerätyt hyvät esimerkit.

5. Mallin käyttöön ottaminen

Mallin levittämisestä kuntien käyttöön laaditaan erillinen suunnitelma.

AIKATAULU

	2006	2007	2008
Terveyttä ja hyvinvointia edistävän toimintamallin luominen	Hyvien esimerkkien ke- rääminen	Aihealueitten valinta Aihealueitten analysointi ja hyvi- en käytäntöjen kuvaus Mallin luominen	Hyvän käytännön mallin levitys kuntiin ja käyt- töönotto.
Omat työkokoukset	3-4 työkokousta	3-4 työkokousta	3-4 työkokousta
Muut tilaisuudet, tiedotus	TK-verkoston kokoukset. Osallistuminen WHO:n kokouksiin	TK-verkoston kokoukset Osallistuminen WHO:n kokouk- siin Kuntien oma monialainen koulu- tus Terve Kunta -päivät	TK-verkoston kokoukset Osallistuminen WHO:n kokouksiin Kuntien oma monialainen koulutus Terve Kunta -päivät

RESURSSIT

Jokainen kunta varaa talousarvioonsa verkoston toimintasuunnitelman mukaisesti käyttörahaa verkostossa toimimista varten (ympäristömallin työstäminen ja koordinaattorien muu työpanos, matkakulut kansallisiin kokouksiin, omalla paikkakunnalla pidettävien kokousten kustannukset). Stakes maksaa Stakesissa toimivan HUP-koordinaattorin palkkakustannukset.